

و هم تصدیق کرده اند که مجلس باید بکار
عالی که وضع قوانین باشد برآورد و هر گاه یک مجلسی
هم مهم شد باید از وزیر مسئول آنگار را خواست
و با او گفتگو کرد از اینکه ما مردود بشنیم و
خودمان گفتگو کنیم کار بهیچ جا منتهی نمی شود
اگر اندکی ما رعایت وظایف مجلس را کرده
بودیم حالا تمام قوانین مرتب شده بود درخصوص
اینکه سیهدهار هم عقیده بنده این است که پیش از
این در باب سالار مقدم مجلس وقت خود را در توضیح
نکنند و از برای اینکار های جزئی هم مجلس باید
یک اداره عالی تشکیل بدهد و خودش جواب این
مراسلات را بدهد تا وقت مجلس را توضیح نکنند .

رئیس آن اداره که میگویند بجه ترتیب
مقصود شماست ؟

آقا سید حسن ققی زاده - در جاهای
دیگر رئیس و دو نفر منشی از صبح تا شام نشسته
امور مجلس را اداره میکنند یکی هم یک کمسیون
لازمه چنانچه در سیهدهار قبل گفته شد که تمام
قوانین را در وقت که می آید ملاحظه کرده اگر
نوروزی هم است بمجلس فرستاده شود بفرستند
و الا که بتایمین مراجعی فرستاده شود جواب
بدهند .

رئیس - تمام اینها صحیح است و می دانید که
بجه اینکه من گرفتارم و نمی توانم بر سرچو اینک
تمام این کارها را در مجلس می آورم من اینست
که کسی خیالی نکنند خودتان اطلاع دارید که
در بعضی از مواضع می گویند که بی اطلاع ما کار
در وقت سیهدهار است بعضی مین شود که به
این فکر میکنند که ما رسیده کی کرده اگر بمجلس
آمدنی است یا از وقت در باب سالاران کاری که در سه
روز بعد خواهد شد امروز بقول در باب اسرا هم
میگویند استراده آنرا نیست مگر بقوه قاهره
آقای میرزا محمود - آن روز که انبیاک
بمجلس آمد گفت که بشید نظام را خواستم و گفت
پول حاضر شود من می روم تمام را می آورم .

آقا شیخ حسین - عقیده بنده همانطور
که سابق فرموده اند استراده شود حالا ضرر
ندارد نصیر السلطنه از او ضمانت می کند باو بدهند
و اسرار را از او بخواهند .

حاج محمد التماس - عقیده بنده با آقا
شیخ حسین یکی است در حقیقت حکمی که عدلیه کرده
است مجری می شود و آن گرفتن پول و سلب کردن
شئون است میشود تمام اینها بشود و او هم مرخص
شود سیهدهار سیرده شود یک اهمیتی دارد و اگر
هم کاری صورت نداد میبکند است او را انصر السلطنه
خواست .

آقا شیخ حسین - اگر مگر در عرض کنم
حرلی نیست عرض بنده اینست که امروز روز این
حررها نیست بهتر تری که پیشرفت کار حاصل شود
باید قبول کرد .

مجلس غنم شد

مذاکرات روز سه شنبه

۲۸ رمضان المبارک

دارالشورای ملی

غلام مذاکرات روز یکشنبه ۲۶ را آقای میرزا
... تالیفات کردند .

آقای میرزا ابوالحسن خان - مقدم عرضی

دارم مملکت را منشوش و مخصوصاً فارس را از همه
بدمتری بیش لازم میدانم حضور و کلاه عظام عرض نمایم
و مقصود خود را روی کاغذ آوردم تا بسبب آن حال
مصیبتی که دارم بتوانم مقاصد خود را کاملاً ادا
نمایم خاطر معترم شما و کلاه را متوجه می سازم
بجوابی که از طرف دولت علیه سفارت دولت انگلیس
در خصوص قرار داد فیما بین انگلیس و روس راجع
بایران نوشته شده و وزیر امور خارجه در روز
حضوراً اعلام فرمودند من میگویم این استقلال خداداد
را که مرفوع فرموده بودند ایران بقودی خود دارا
است در صورتی معنی حقیقی پیدا خواهد کرد و باید
خواهد ماند که ما ایرانیان این نفاق و افراس را یکسو
نهمیم جنگ خانگی را کنار گذاریم و با جان و دل از
روی قلب با یکدیگر متحد شویم تا از برکت این اتفاق
و اتحاد تحصیل قدرت و توفیق نموده بتوانیم با اعراب
معااهده شویم مگر این آتش که شعله آن تمام
مملکت ما را فرا گرفته نمی بینید مگر استغافه
و استغافه ایران را نمی شنوید در کجا است سکه
این آتش شعله در نیست در فارس نیست در کرمان
نیست در آذربایجان نیست در استرآباد و خراسان نیست
در مازندران و گیلان نیست همه جا خشک و تر را
بهم میسوزانند و از کجا است که استغافه ایران که
میفرماید ای اولاد من مرا کتک نمائید و بفریاد
من برسید شنیده میشود نمیدانم چرا نمی بینید و
چرا نمی شنوید چرا در آرزو چاره اطفاء آن آتش
نمیکنید و ایران را که همه چیز ما است احیاناً میکنند
عزت ما ایران است شرف ما ایران است شما را
بغضای ایران نمی بینیم بیاید هر یکی از هر کجا
که هست بفرستد و در تپسی که متواتر و میدانی
اهل مملکت خود را از استغافه وطن خود بیجا گامانید
و طراح این درد میسرمان را که امروز فقط با نماند
منکر است حاصل شود بنمائید والا با این طول زمان
افتخاش و انقلاب روزگار ایران و ایرانی از این
سیاه تر خواهد شد و فاقه سوم این مملکت را باید
بخوانید و استغافه که میشنوم بعضی با علی حضرت
همایونی که جان ما ایرانیها بقدری نعت و تاج مقدس
او باد و عده داده و حضوراً منتهه شده اند همان
استغالیست که برای کوریا انگلیس و ژاپون در
معااهده نامه خود قرار داده اند چه شد امپراطور
سابق کره ؟ کجا رفت استقلال آن دولت امپراطوری
تمام ترس من از اینست که ملتت تحریک و تفتین
نباشیم و لغراض و اغراض را کنار نگذاریم و یک وقت ببینیم
که تمام درهای چاره بگلی بروی ما بسته شده است
مفعول مجبور با چشم باز دوست کشاده تسلیم کردیم
از این میترسم ایران را از ان فرود شیم نه گران بغدا
قسم که کمترین بهای ایران جانهای پاک ایرانیان
راست که معنی حب الوطن را دانسته نیده وطن عزیز
است و شناخته و معنی شرف و افتخار را در نهادم فهمیده
باشیم شما تمام چیزها را کنار گذاشته و مشغول
هستیم که ببینیم فلان شخص در بالای منبر چه گفت
من و کبلی شیرازم از طرف موکلین خودم داد و فریاد
میکنم و یکی دیگر از طرف اشخاصیکه از او کبلی
کردند فریاد میکنند شما را بغدا قسم بیاید اتفاق
کنید و اتفاق را کنار بگذارید و نگذارید ایران از
دست برود .

اسلامی میرزا - منتم فرمایشات آقای آقا
میرزا ابوالحسن خان را چون مثل عرض میکنم

مملکت لهستان را اکثر لابد شنیده و در تواضع
شرح آنرا خوانده اید بجهه همین اختلاف و نفاق
داخه و انجمنهای زیاد که بر ضد یکدیگر سکار
میگردند در میان سه دولت عظیم روسی و
یوکی آلمان و یوکی اطریش تقسیم شد و اسم آن
مملکت بان عظمت از میان رفت همین طور هندوستان
مملکت بان بزرگی بواسطه اختلاف حکمرانان آن
نفوذ خارجی استقلال آنها را برهم زد و همچنین
مملکت مصر که مستقل بود بواسطه اختلاف محمد
علی پاشا با سلطان عثمانی آمدند او را تجدید کردند
و قشون بجهه عمل نظام مالیات گذاشته تا کون
متصرفند و همچنین مملکت های دیگر از مملکت
اسلامی و غیره حال حاظه مراجعی را ملاحظه فرمائید
که در برابر ما با هم ضدیت نموده و دو سه نفر هم
اروپائی کشته شده دول خارجه دست آویز پیدا
نموده با سیمانبول و فرانسه آمده کردند آنچه کردند
حالات خودمان را باید اندکی دقت فرمائید اغتشاش
اطراف را ببینید فتنه استرآباد را ملاحظه فرمائید
امروز از قراریکه شنیدم صد نفر اسیر بردند فکر
و معالجه اینکارها را بنمائید .

آقا سید حسن ققی زاده - البته معلوم است
که مجلس در پیشرفت امور مملکتی نصف دولت
است زیرا که مجلس وضع قوانین میکند و دولت
مجری میباشد با این استقلال باید ما خودمان خاک
خودمان را حفظ کنیم و امنیت بدویم و البته هم خواهیم
داد همچنین وزرای ما متغلف نخواهند کرد ولی بواسطه
بعضی اختلافات فی الجمله متویق شده و عما غریب
امنیت درهه جا حاصل خواهد شد اما این سکه
و کلاه بکار خود نمیبرند علت این است که نصیر
در جزئیات میکنند نه اینکه و کلاه خود دخالت
کنند بلکه این مردم آنها را امید دارند مثل همین
وقایع این دو روزه اگر بواسطه همین حرکات
یک فتنه و اغتشاش در طهران که پایتخت است بروز
کرده بود خیلی اهمیتش بیشتر از استرآباد و جاهای
دیگر بود ولی بعمده الله همت آقایان حجج اسلام
رو کلا و وزرا اطفاء نایره شد یک مطلبی است که
چند دفعه گفته ام بازم میگویم سابق اگر در ایران
دوستانه میشد از جدیدی و نعمتی اصلاح میکردند
همین دعوایی که در فقار بین مسلمانها و زارمانه شد
دولت روس بیک چشم دیده اصلاح کرد حالا باینکه
اهل این مملکت از شاه و حجج اسلام و وزرا و سایر
خلایق حتی حضرت حجة الاسلام آقای آخوند ملا
محمد کاظم و آقایان دیگر که امروز مرجع تقلید
هستند همه مشروطه هستند و غیر مشروطه ندادیم
ولی یک عده کمی هر چند مدتی بروز و ظهور کرده
اسباب فتنه فراهم می آورند هر وقت اشرفی از یک
طرف بیرون آمد آنها هم بیرون می آیند چیزی
که هست این است که در همه ممالک یک قانونی
هست که اگر کسی برخلاف آن رفتار کرد از او
چلب بدایه میکنند مثلا در فرانسه هر کسی بر ضد
جمهوری حرف بزند یا در انگلیس هر کسی بر ضد
مشروطیت حرف بزند یا در روسیه هر کسی بر ضد
امپراطور حرف بزند او مقصر است همین طور که
در اینجا هم تا یکسال قبل همینطور بود هر کسی از
مشروطیت حرف میزد مقصر بود حالا هم باید هر کس
بر ضد مشروطیت حرفی زد او را چلب نمود و بدایه
مجازات داد بوجوب قانونی که مقلدین شیعه و تمام
ملت ایران قبول کرده اند پس این مقصدین که

مالی کار فرود می آید و از آنجا که این دو روزه
رفع کرد بطوریکه همین اختلاف این دو روزه
اسباب تنویق صل استر ایاد شد و اسبب هم
وزرا خواهند آمد و همین چند روزه تا این دایه
شواهد شد .

حاج میرزا علی آقا - میگویم يك كلم
عرض کنم از کلمات قصار حضرت امیرالمؤمنین (ع)
است باین مضمون که شخصی آمو و سیدی پیدا کرد
چاقو نداشت که او را ذبح کند آن آمو دست و پا
زد و زمین را کلد چاقوی پیدا شد و بهمان چاقو
سر او را بریدند مثل ما مثل آن آمو نباشد که
بدست و پای خود چاقو از برای کشتن خود فرام
کرد ما از یک طرف میگویم مجلس باید قانون
وضع نماید و داخل جزئیات نشویم ولی میشود از
یک طرف میگویند که هیئت کابینه باید مشغول کار
خود باشند و ما داخل کار آنها میشویم از طرفی
میگویم قوم امیرانی باید بکار خود بپردازد و از
طرف دیگر هزار نوع بد گوئی میکنند و اسباب
نفاق میشوند از امروز بیمه هر کسی اسباب سوء
ظن و نفاق را فرام آورد و این وطن عزیز را
بخواهد دید بدحد مثل اینست که با امام زمان مخالفت
کرده است باید متحداً پشت بیست هم داده متفق
شویم و مملکت را حفظ نماییم .

محقق الدوله - جناب تفتی زاده آنچه مقصود
همه بود بیان کردند و خیلی عمل توجه بود آیا
تاکی باید ما گرفتار این اشخاص وطن فروخته باشیم
و هیچ نکویم .

حاج سید عبدالحسن شهسالی - آن
روزیکه وزره و امراء و سردارها و متنفذین مملکت
جمع همه اظهارات اتحاد و اتفاق کردند خیلی موجب
سمرت و امیدواری شد نمیدانم آنها درست رفتار
نکردند باید بعضی این مملکت را فرار گرفته آنطوری
که باید نتیجه گرفته شوند نشد در موفی که آنها
با ما اظهار همراهی کردند و ما هم با آنها مواقت
کردیم اگر یک نفری که در پیش بعضی کارهای خلاف
از او صادر شده مأموریتی داده شد نباید در مجلس
بر او ایراد کنیم که او هم عنبر بیاورد یا اینکه بواسطه
یک حرفی که يك نفر زده نباید تعرض شخصی که اسباب
فتنه و فساد شود بنماییم اگر معنی اتحاد را فهمیده اید
پس يك اسباب اتحاد فرام آورید يك مجلس از
آقایان حجج اسلام بشود این اشخاص که بهم دیگر
افتادند و مسامت می نمایند با آنها بخواهند که حفظ یضه
اسلام واجب است .

آقا میرزا سید محمد مجتهد - آقایان
چه گفتند در همه کارها اول قدم بوده اند با مال و جان
همراهی کردند و میکنند حالا هم همه قسم آمده و
حاضرند .

حاجی امام جمعه - من میگویم این مجلس
کثیره عدالت این مملکت است وقتی که این چند
نفر نظم خود را نتوانند بدهند چطور نظم مملکت
را میبندند .

رئیس - باید همه مراتب حفظ نظم باشند
صحیح میگویند .

حاج امام جمعه - این مملکت مملکت اسلام
است مملکت همه است من میگویم یکسال است
ایرانیان جان داند مال داند مشروطه را گرفته حالا

دیگر باید ما هم بشویم و اینها را
مشروطه هستیم حال باید چنگ خانگی را رفع کرد
و دیگر کسی حق ندارد و نه پادشاه مشروطه را از ما
بگردد خواجه هم نمیتواند من میگویم در مملکت شما
امروز هفت ماه است عثمانی تجاوز میکند هیچ فکر
این افتداید که دولتی قانون راه میدهد حالا این
عثمانی است شاید فردا يك دولتی قویتر از يك سنی
حرکت کرد اگر فردا روس خواست که او هم همین
حرکت را میکند چه خواهید کرد چرا سر باز درست
نمیکنید چرا در فکر قشون نیستید اول بیایید پسر
را سر بازی بگیرد و فکر حفظ مملکت بکنید همه
آقایان حاضرند اولاد خودشان را برای حفظ اسلام
و مملکت سر بازی میدهند از اینکه دو نفر بلام طرف
شده اند چه خواهد شد شما فکر اصلی کار را بکنید این
حرفها فایده ندارد .

اسلامی میرزا - تمام فرمایشات حاج ایام
جمعه صحیح است هیچ منتضی ندارد گویند تصور
شد که چرا و کلا و وزرا کارها را اصلاح میکنند این
طوریست بلکه عرض میکنم همه را در پیشگاه آقا
در این مملکت شریکیم چه آنها بشکر نیامند و در
این حال خطر مملکت آنکه کسی دست از فساد نکشند
این عهد میشود که قبیله جیور شر طلبند اینها هم
از ملت هستند قوی از افراس و جواهرات
بکامینه لایق ملاحظه حال آئینه خودشان بود
بنمایشه .

آقا سید حسن قتی زاده - تمام این نظهای
مصحح صحیح و بجا است و باید پیش از اینها بر منابر
و مساجد و مجامع گفته شود مردم را که بواسطه کرد
ولی من میگویم که دولت ایران در همه امور
از برای تنظیم و حفظ امور و امور دولتی
آمده و تهیه کند است اما آنرا هم سعی دولت
دولت خارجی هم حق ندارد که داخله این مملکت
مداخله نماید ولی باید این مستحق و بعضی
را جلوگیری کرد دولت هم دو مقام نظم بر
می آید .

رئیس - صحیح است همینطور است کسی
فرماید باید جدا از دولت خواست و اینکه جناب حاجی
امام جمعه فرمودند صحیح است باید فکر سر باز و قشون
کرد يك فوج منظم مقابل ده فوج بی نظم است از
فردا انشاء الله فکر همین کاره میگیریم و منظور
ترتیب افواج می شویم يك کیسیتی میگویم برای
این کار .

آقا میرزا ابوالحسن خان - باید سر باز را
مطابق قانون اساسی گرفت .

حاج امام جمعه - چه فرمودند من اینست همین
طور که مردانه اگر میکنند در این باب هم جدا اقدام
کنید يك سال است در این مجلس ابتدا گفتگوئی از
فنون شده است حالا باید اقدام شود يك مدبر و مجلسی
از خارجه از دول بیطرف بیاورد که منظم نماید (گفت
شد که مملکت است) .

رئیس - يك سیظه دیگر که باید رفع خود آن
پول است .

وکیل الرعایا - اگر درست ملاحظه نماید
اکثر از روی تیره برایتان کرده و ترفی کرده اند
آن نقش اسلام است به سینه در هوا سلاجیه کردند ما
اکنون از آن جمهور هستیم و از این جهت این
آخرین دولت با ما است من هم هر اولاد دارم حاضر

در هر بیعتی که می گویند دست او را گرفته
بیارم .
آقا شیخ حسین - گفته شد که چند نفر اشعرا
مفروش کرده اند تکلیف من این است که بگویم
این گفتگوها از باب مستبده و مشروطه نیست
بلکه مثل آنها همان مثل درویش است مقصود
همه اینها بر کردن پای منبر است واعظ باید از
قرآن یا احادیث و آثار ائمه با از نهج البلاغه
گفتگو نماید نه آنکه اعتراض بکسی داشته باشد
تمام اینها از روی غرض است .

لسان الحکماء - سالی که مجلس فرانس
منتقدین و روسی و وزیر اول تطابق کرد در مجلس
این بود که يك کاری بکنند هر نرت مملکت خود
بیفزاید در صورتیکه مالیات دولت فرانسه دوازده
هزار کروور بود با این حال اول حرفشان تزیید
مالیه و ثروت مملکت بود همچنین نظریون گفت
از برای ترقیب و تنظیم کارها سه چیز لازم است
اول پول دوم پول سوم پول اگر قشون بخواهد
فکر پول نماید .

وکیل القضاة - آب دو پاره که
بافتد و می دادیم خوب است خردی در همان
اولی را که بولند و میگرفتند حاضر نمایند
هر جا که خواست باشیم بر سرهم دیگر اینکه ترقیبی
هم کار بیاید داد از یک ایروز یکی بگویند من
این کار را میکنم فردا نکنند میشود باید بیانات
در بین باشد تا بیم و امید در کار نباشد کار بیسرف
ندارد .

آقا میرزا ابوالحسن خان - بیم و امید
بیشتر است .

حاج میرزا ناصر الله - تنگنایان صبح
است ولی پول هم بیچگاری بیشتر میکنند ولی
تحصیل پول هم موقوف است و تنگنایان اتحاد و
اتفاق ندارند مشورت و مدح اشخاص
هستیم و حرفهای ما را در مجلس نقل نمیشود
بلکه از روی هوس و تا اتفاق نباشد پول تحصیل
نخواهد شد و تا قشون نباشد مجازات در کار نخواهد
بود امروز شما يك کابینه تشکیل کردید و کلا و
همه انتقاب کرده اید اگر هر روزه بواسطه زبان
بالتجمل بلطاف آنکه کاری سابقا کرده بر او اعتراض
کنند دیگر بچه امید مشغول کار شوند باید امروز
نظم و زبان ما پشت این وزرا باشیم تا کار بکنند
تا اینطور نباشد مملکت امنیت حاصل نخواهد کرد
باید این اختلاف خود را تغییر بدیم بلی من بعد
هر کسی که ترقیب کرد باید نوشت و گفت و باده ثابت
کرد ایما نه اینطور بد گفتن بی است تا کسی ما این
مسئله را تسبیح ندیم چنان بیده این مذاکرات مثل
عدیه است برای شخص معترض آنچه بد از یکدیگر
گفتیم من است امروز عمو ما باید با این کابینه همراه باشیم
ما اگر ابتکار مثل ناصر الملک شخصی را که مدتها در
ترکیستان بوده و از علایای نامی محسوب است بیروی
نکنیم پس چه بکنیم .

آقا میرزا فضلعلی آقا - امروز آقا میرزا
ابوالحسن خان همه را متنبه کرد و باید افغان را متوجه
کرد باینکه رفع این گفتگوها داخلی شود کلاهی
ولایات هم خود را بگیرد و باینکه ولایات خود را
باصلاح و نظایم دعوت کنند و رفع اختلاف از آنها
بنمایند این حرف را باید خیلی ملاحظه کرد و دیگر

**مذاکرات روز پنجشنبه
سلخ شهر رمضان المبارک
دارالشورای ملی**

مقبل لشکر - نوشتجات و مکاتیب زیاد از خارج و داخل میرسد بی ترتیبی و بی نظمی دفتر هم ملووم است بنده چنین مسبوق بودم که ریاست دفتر با جناب صدیق حضرت است از ایشان علت این بی ترتیبی را استفسار میکنم میگویند آقا میرزا اسمعیل خان دخالت در کارهای دفتر دارد و بعضی جهات است که ترتیب و نظم آن از میان رفته از آقا میرزا اسمعیل خان جویا میشود میگویند برآسیب دفتر با صدیق حضرت است از ایشان باید استفسار شود بهرحال باید باظهار طرفین رسیدگی کرد و ترتیب صحیحی در این کار داد .

صدیق حضرت - بهتر این است که از برای رسیدگی بعمل دفتر يك کمیسیون معین فرمائید تا مشخص شود .

رئیس - عقیده بنده هم این است که در کلبه کارها بایست رسیدگی کرد این مسئله دفتر هم از مطالب مهمه است .

آقاسیدحسین - خلاصه مذاکرات روز پیش خوانده شد خوب است قرائت شود که از مطالب پیش مستعضر شده در همان زمینه تقابیس پیش گفتگو شود مجلس بایست بپردازد با نظام کلبه امور دولت مسئله دفتر سهل مطلبی است .

رئیس - امر دفتر خیلی مهم است اگر دفتر دارای ترتیبی صحیح نباشد کلبه کارهای ما بی ترتیب خواهند بود عجاله کمیسیونی برای رسیدگی بدفتر معین شود .

حاج سید نصرالله - چون انجمن عرایض بصیر است بترتیب دفتر خوب است همان اشخاص معین شوند که با سوابق اطلاعات خود رسیدگی نمایند و مجلس ارائه بدهند دیگر اینکه بواسطه تراکم کارها و ارجاع جزئیات بمجلس مجلس آزادی وظایف مهمه خود بازمانده چنانچه منبتم ولایات اغلب دو دسته شده فارس یکدسته حامی توأمند و یکدسته طرفدار نصرالملک و از این دو مجلس اغلب اوقاتش را مصروف رتی وقت این گونه امور جزئی می نمایند حالا که کابینه وزرا صحیح است خوب است کارها بکابینه وزرا رجوع شود تا مجلس فارغ گردد دیگر این که بقیه بنده لازم است که حکام ولایات بقدر شش ماه استبداد سابق رفتار نمایند مجازات و سیاست سخت بدهند تا اندک خوبی در قلوب جای گرفته امنیت حاصل شود و تا این طور رفتار نشود امن نخواهد شد .

مقبل لشکر - با این عرایض مردم چه باید کرد آیا جواب باید داده شود یا خیر ؟

حاجی سید نصرالله - بایست اعلامی منتشر شود که این عرایض و تشکبات پاراجم بوزارت خانها است یا لایحه قانونی عمومی است عرایض باید بدو بوزارتخانه ها رجوع شود اگر رسیدگی نشد بمجلس اظهار دارند و الا با این تراکم عرایض و تلکرافات مجلس از کار خود باز خواهد ماند و لوابیح عمومی البته راجع بمجلس است .

رئیس - اینکه گفته شد صحیح است و فی الواقع خیلی اسباب زحمت و تعطیل کارهای مجلس

عشت زوی هم گذاشتن فائده ندارد باید اول ملک را منظم کرد آنوقت قوانین را مرتب نمود بعضی خواندن کتاب و گفتن فائده ندارد این ملک فرانسه نیست و پارلمان مایارلمان انگلیس نیست که کارها از روی ترتیب باشد اول باید فکر منظم کرد و الا این قوانین چه فائده دارد قانون باید اجرا شود اول پول لازم است بعد از آن تشون و نظم ولایات را و کلابی ولایات باید متعدا اقدام کنند باین قانون اساسی نقطه نمیشود ملک را اصلاح کرد .

آقاسیدحسین قی زاده - بنده عرض میکنم که صحیح است ملک آتش گرفته ولی چه باید کرد همه بکسلب وا میگویم نقطه نظر و هیجان فائده ندارد در مقام عمل باید برآمد ولی می گویم همه میگویم پول لازم است آیا ترتیب پیدا کردن پول چیست باید آنرا روی کاغذ آورد و ارائه کرد و بهمان ترتیب پیش آمد این نطقها جوامع الکلم است ولی حال مجلس نیست هر چیزی مقامی دارد مانند انجمن ولایاتی درست کردیم آنجا من شد اگر قانون وزارت داخله تمام میشد حالا خیلی پیش میرفتیم همینطور قانون مطبوعات مجلس وظیفه ما این است که وضع قوانین کند و بدهد و اجراش را بخواهد .

مهر السلطان - شرح این مذاکرات که گفته شد تمام لازم بود اما يك مسئله که خاطر مرا بنایت مشوش داشته همان تلگراف زوار از میان دشت است که تلگراف کرده اند ما در کاروانسرا محصور هستیم همان تلگراف که آمد گفتند که نصر السلطانه از کالسگه زمین خورده حالا هم که حضرت عالی فرمودید تمارض است پس خوب است همانطور که آروز شاهزاده عین الدوله تلگراف نموده بود که باجان و مال حاضر مامور شود باسوار هزاره برود رفع ترکمانرا نموده و این بیچاره زوار را خلاص نماید .

حاج سید نصرالله - بنده يك مرضی دارم نظامنامه وزارت داخله تمام است مگر يك ماده آن حال اگر صلاح می دانید آن يك ماده مسکوت عنه مانده باقی بصره برسد فرستاده شود (اکثر گفتند که این يك ماده بماند)

رئیس - آخرچه آن ماده مسکوت عنه بماند و باقی بصره فرستاده شود ؟
(گفته بلی)

رئیس - مسئله دیگری است چون اکثر اوقات از طرف مجلس از وزارت جنگ توضیحات خواسته میشود اینک با کسی است که وزارت جنگ از آقای نایب السلطنه از باب آن دوست و شصت هزار تومان حقوق تشون که داده شده بود توضیحات خواسته است و فرستاده است اما کاغذ هیچ خواننده نشد پس فرستاد این را یک کتابت است حال تکلیف چیست ؟
(گفتند مذاکره این مطلب باشد برای مجلس مخصوص)

آقاسیدحسین قی زاده من يك جوابی دارم اگر اعلیحضرت این قانون اساسی راضی نمیکردند پس میفرستادند چه میگردید خود اعلیحضرت این قانون ملکدرا صعه فرموده و قبول کرده اند اینکه عموی سلطنت است

آقا میرزا ابوالحسن خان - عقیده بنده اینست اگر آقای نایب السلطنه فرستادند امشب این یا کترا بردند و جواب دادند دیگر نه در مجلس مخصوص و نه در علنی مذاکره شود والا مطرح شده بموجب قانون اساسی رفتار خواهد شد
(مجلس ختم شد)

ملک و کلابی و وزراء بگنوع اتحاد و اتفاق و وزارت امراء که رجال ملک هستند محافظت کند و بعضی ترنمانند طه ان هم مرکز دولت وهم مجلس دارالشورای ملی است چرا اینجا تا حال افواجی آماده نگردانند و از دولتی تشکیل ندانند اینطیلسرا غریب است وزرا اقدام کنند چند توجی بخواهند و از دولتی تشکیل دهند همین اردو تشکیل دادن خیلی اهمیت دارد .

حاج امام جمعه - آن مطلبی که اول بنده عرض کردم دو قسم است همه میدانند که تشون چریک امروزه بفرز نهن خورد اینکه بعضی گفتند در بنو اسلام مردم بیل جمع میکنند و بجهد میزنند صحیح است ولی امروز با این توب و اصلاحه جدید باید تشون منظم باشه بجهلوانی میشود دیگر اینکه ما سابق یکسورت تشونی داشتیم گویا حالا هم داشته باشیم و اولی که میبهم عده آنها هشتاد هزار است خوب است وزیر جنگ را بخواهیم که لاقال این تشون را ترتیب دادند چنانچه نباید اگر پولی کفایت نمیکند عدرا بکفتری کم کند مقصود این است این عده که پول بگیرند آنها را حاضر و آماده نمایند برای اینکه همیلا لایق باشد نظام داخلی هم برهم خواهد خورد و همیلا هم بکسلطح نظر افتد بوشید .

آقاسیدمحمدحاج - این مجلس رایك رتی یکی از آقایان و کلابیکت بمنزله مترقی است که صدای آن نظام جلها میزنه طه من میدانم که در این تهران یقینا هفتاد انجمن است که تمام در راه مشروطیت قدم میزنند ولی در بین این انجمنها ده دوازده نفر هستند کابینه و چشم و گوش آنها مثل موش باشونی است و باعث فساد میشوند خوب است تمام آقایان و اهالی اینجمنها متفق این نگه داشته نگذازند این نیل تقنین باعث تشو و تشو و اختلال نظم داخل شود .

آقاسیدحسین قی زاده - بنده این حرفها را برای رضای خدا میگویم کسی ترتیب آنچه از این حرفها زده شود خیلی خوب است ولی بایست پیش از اینها در اجتماع ولایاتی منابر و در انجمنها گفته شود تا مردم بیدار شوند اما در پارلمان های جامای دیگر يك کلا حاضر آماده کرده همیشه برای و کلا حاضر است و آن وضع قانون است پس ما هم باید ماده ای که اینجا نوشته ایم وضع قوانین نمایم باینکه چیزی بوزرا پیشنهاد کنیم ولی اینجا جسکی است تا يك وقتی که وزارتخانه های ما مرتب نبوده اگر بکارهای دیگر می رود احتیاج بکس مطلبین بود ولی امروز ما باید وضع قانون نمایم اگر تا کنون قوانین را وضع کرده بودیم خیلی کارها بیفوت کرده بود ملاحظه فرمائید این قانون وزارت داخله چندمله است که تمام مشغولی بواسطه دومانه آن مانده است و گفته شد که ابتدومانه

بنده وظایفی بنده برضه اگر بصره وسعت بزد و منتشر شده بود و حکومت استقرار بدست گردشی رفته بود این فتنه و اغتشاش برپا نمی شد و همچنین تشون طباطباعت را تفریق انداخته بود و فروردیس میگویم کلان روزنامه فلان چیز را نوشته در حقیقت در بعضی جهات روزنامه اسباب تشاد است پس این قانون مطبوعات را باید تازم این اشکل بشود بنده عقیده خودم را میگویم در این مجلس باید وضع قوانین بشود تا این ملک منظم شود .
(این مجلس ختم شد)